

OBSAH

DÍL PRVNÍ

I Chronologicko-archeologické bádání o původu tohoto příběhu a o jménu Hartenstraat. O poesii města, jehož jméno končí na -dam. Nezhojitelná láska a splétání falešných vlasů. Hrdina tohoto příběhu je obhajován proti podezření, že spáchal zločin. Velebení Gloriosa. Jaké nebezpečí vzniká ze slávy a jak je nebezpečná nejvyšší přihrádka

9

II Krátká kapitola v pěti dílech: 1. Skromnost spisovatelova, projevující se tím, že uznává vlastní nevědomost, jež se týká jména jisté brány. 2. Vliv Frantika Hallemmana na Waltrovu hrdinnou duši. 3. Souvislost tohoto vlivu s Habakukovým proroctvím. 4. Ještě něco o Habakukovi s poukazem na to, jak nežádoucí jsou broskve na papíře. 5. Jak se malí lidé dívají na velké lidi

13

III Italský lupič na jednom vnějším vale v Amsterdamu. Důkaz o hořkém utrpení ctnostné Amálie. Privat a Jouvin se svatebními, oltářními voskovicemi, záštitami ctnosti. Důkaz o slušnosti Hallemanových, z něhož se můžeme zároveň dozvědět, že s poctivostí nejdál dojdeš

14

IV Ztracené cukřenky a založené bible před soudní stolicí svědomí. Zásluhy a nedostatky Lenčiny, posuzované z lidského stanoviska

20

V Hlubokomyslná zdrženlivost slečny Lapsové. Kázání Stofflovo. Waltrova vytrvalá věrnost Gloriosovi. Dojímavá připomínka smrti Scelerajosovy, kterou raději necháme jen tušit, abychom šetřili čtenářova citu, a také že jde o rozsáhlé vnitrozemské styky. Počestná smrt Gloriosova. Poslední král athénský. Zkažený žaludek a protřzený bubínek v uších, kteréžto věci se projevují jako následky zvláštní výměny látek

23

VI Dva koníci. Čtenář je ohrožován verši

26

VII Přípravy k večírku. Dělení úloh. Spor mezi chtít a být, projevující se v dětském snění. (Daguerrotypie.) Sny nad příkopem plným

bahna, dostihy stébel, kachní vojna a vyprávění větrných mlýnů, končící výletem	29
VIII Cvičení ve veršování, paruka se raduje, paruka je nevrlá a paruka je zoufalá	34
IX Šalvějový večírek. Možnost promoce porodní báby. Strašlivá mezera v učenosti spisovatele, jenž neví, co odpověděla Vilemína a kdo to zvonil. Stofflova zoologická důvtipnost příčinou jedné z posledních punských válek. Pennewip homeopatem a mírotvorcem proti své vůli. Ubohý Walter!	40
X Zadní voj poslední punské války. Porážka Hannibala-Lapsové Scipionem-Pennewipem. Systém politické rovnováhy. Literatura přítomné doby. Neočekávaná výhoda pro čtenáře, jenž tu uslyší všelijaké důležité novinky, které se ještě mají stát	50
XI Vývoj příčin nudného míru v Evropě, přičemž se čtenáři ukazuje užitečnost obšírného prostudování šalvějového večírku (všecko je ve všem!). Pokračování a konec ukázek veršování, což je velmi důležité pro rétoriky a pro jiné způsobné dětičky, odříkávající verše. Ubohý Walter . . . ne, bohatý Walter!	55
XII Podrobná zpráva o stavu hlavních osob tohoto příběhu po katastrofě	61
XIII Zběžná studie charakteru, po níž následuje pošetilá báchorka	64
XIV Slavnostní návštěva domácího duchovního, která má lepší průběh, než může předvídat bystrý čtenář. Řeč, milost, dům na rohu, kompromitovaná žena babylónská, dodatečné kázání s citem . . . ubohý Walter!	70
XV Rozhodný důkaz o Waltrově nápravě, jevíci se v církevním vysvědčení. Waltrova první vycházka. Jeho studium lásky. Vyprávění, které skončí ve vodě	76
XVI Velká změna v rodině. Waltrovo jmenování osobním básníkem slečny Lapsové. Asijské hory, kterých se používá jako ochranného prostředku proti evropské vynášivosti	87
XVII Waltrovo první cvičení ve veršování a tisící prvé cvičení v pokoře. Důležité setkání s jednou pradlenou a s její dcerou. Vyučování v samosprávném náboženství. Milovat, vědět, bojovat, hlavní sklony individua a lidstva	90
XVIII Pravda v legendě	99

XIX Waltrův sen	112
XX Opět večírek	117
XXI Extra-fine-superior-water-colours . . . warranted. Staré a nové obrazy. Stofflovské moudrosti	130
XXII Statistika obyvatelstva v jednom neznámém císařství. Femčin duch přichází připomenout a získává v této funkci laskavé přispění Waltrova nosu. Stojíme příliš nízko pro nepatrné věci. Rehabilitace apoštola Petra. Ofelie bez skvrn . . . není warranted pro budoucnost. Stofflovy a Lenčiny názory o dramatickém umění	134
XXIII Pokračování: »Nemanželský syn« spletený s krabičkou z pravého stříbra, pravá naivnost Lenčina a nepravá počestnost paní Pietersové	142
XXIV Lapska versus Pennewip. Waltrovo embriologické bádání	147
XXV Lapsčín triumf. Sláva Florise V., naškrobeného vznešenosti čárky. Literární cvičení za vedení kantora Pennewipa	151
XXVI O odstředivých a přitažlivých silách, o negativních a pozitivních pólech nebo o něčem podobném, což je zřejmo z několika návštěv, na nichž Walter takřka nebyl	160
XXVII Náš hrdina vykoná opět návštěvu a je přítomen trapným výjevům. Stopy lidožroutství v Evropě. Saturnálie v doktorově studovně. Strašlivé vylíčení, jak děti trápí svého otce	172
XXVII Osudy lžičky na smetanu s návodem, jak pochovávat nehody. Starý příběh z úžiny Magalhãesovy, ne nevhodný v jiných úžinách	182
XXIX Zbrusu nový »gradus od Parnassum«, ne tentýž, který dostal Faust darem od Mefista	199
XXX Walter si musí zvolit povolání. Stinná stránka slávy. Waltrovy dojmy o komanditním řízení světa. Příčiny mrzutosti, které vede via Missolunghi k Femke	207
XXXI Začátky Waltrova hloubání o znalosti lidí. Il y perd son latin. Lenčiny příspěvky k znalosti nizozemského jazyka z jejího zvláštního slovníku. Půl tuctu podivení	216
XXXII Waltrův vstup do drobečku světa. Jazykové znalosti autorovy, zřejmě z toho, že našel původ slova hypotéka, jež se narodilo	

- na Zeedijku v Amsterdamu. Obchody! Boží prst v půjčovně knih vedle šňupavého a kuřlavého tabáku 225
- XXXIII O určitých zjevech při trávení a o poměrné upotřebitelnosti špatné stravy 238
- XXXIV Strabbovo pravidlo »počtu směšovacího« ve spojení s návodem, jak lze obdržet neupotřebitelný mravní čaj za ... fikci, které libra stojí tolik a tolik. Nevkusná přídavná jména. Směšné hrdinství, svědčící o něčem lepším. Znovu slečna Lapsová! 244
- XXXV Toulon est là! Zuřivý výpad autorův proti monologům s odstrašujícím příkladem k adstrukci. (Výpad je potlačen a čtenář do- stane ještě dnes příklad.) Rozmluvy na Olympu, při nichž by Jupi- ter špatně pochodil, kdyby se odvážil odpovédět. Chléb s máslem, podvlékačky, žárlivost a jeden páter, všechno vyzdobeno tím, že zbožnost při tom vůbec nebyla 256
- XXXVI Nesmírný liberalismus paní Pietersové je příčinou, že se čtenář tentokrát nedoví, proč byl páter Jansen tak hluchý na levé ucho 271

DÍL DRUHÝ

- I Vznešená návštěva. Králové a lívance. Rozhovory »masy«. Masa vystřelí Waltra jako z praku do jedné kavárny. Où peut-on être mieux? Walter se vznáší a padá. Autor se stydí za svého hrdinu a obává se, že se to stane ještě častěji 279
- II O mravním účelu kartáčování šatů. Nerytířské výmysly srdce. Prsty boží a ďáblovy spáry, druhé vydání. Podivuhodný klid špat- ného svědomí. Něco o trigonometrii v posteli a o panenských hruš- kách v Židovské čtvrti. Hm ... znovu ona! 288
- III I slečna Lapsová řekne někdy pravdu, hodnou toho, aby se o ní přemýšlelo a aby se jí použilo. Táž autorita ve věci: znalost lidí. Don Quijote de la Mancha, bohové, ďábli a ... Fancy 296
- IV Čtenář se seznamuje s jedním z nejproslulejších Nizozemců to- hoto století. Tehdy řekl Hospodin Satanovi: »Aj cožkoli má služeb- ník můj Job, v moci tvé buď, toliko na něj nevztahuj ruky své.« Jak je slečně Lapsově zabráněno palbou z ulice, aby neporušila tyto pod- mínky. To a ono o klidu andělů strážných 307

- V Tato kapitola je opsána ze starého seznamu činů a rozhodnutí jisté ochranné bohyně. Drobeček »velkého světa«. (Čtenář může očekávat více.) Vyprávění Klaase Verlaana, hlídače v přístavu amstelském. Učené pojednání o prskavkách. Slečna Lapsová miní, Fancy mění 320
- VI Nauka o konečných cílech, vysvítající z radikálního zaměňování »protože« a »aby«. Tlačenicel Chudinka, chudinka, chudinka Lapskal Záhadná socha U korunované borovičky. Republikáni ve sporu s Keizersgrachtem. Walter dostane sestřičku 335
- VII Kapitola bez dobrodružství, již může klidně přeskočit každý čtenář, kterému běží o pokračování příběhu. Pouze na konci je jednotvárnost částečně přerušena zvláštním osudem ručního vozíku a nevhodným snem, což je jediné, co může tentokráte poskytnout vyčerpaný autor 348
- VIII Čtenáři, kteří mají zálibení v důstojné poesii, mohou opět přeskočit tuto kapitolu. Je plna prosaického realismu, projevujícího se vodotělocvičnými cvičeními jedné katolické rusalky – která je zároveň svým povoláním pradenou – s rytířem v plenkách, jenž obdrží psaní z nebe: zázrak 360
- IX Nové důkazy o zkaženosti paní Clausové – a autorově – ve věcech estetiky. Vzpurný ztracený syn. Zjevení čepice a Sibyl. Zavoláno... a jak zavoláno! Walter začíná poznávat, zač je toho loket 373
- X Femke, ještě jednou Femke... a po dojemném žalozpěvu nad smrtí dvou génů... znovu Femke! Všecko vyzdobeno teleologickými poznámkami o trudovitosti, o lásce k vlasti, o charakteru a o ostatních lidských slabostech 384
- XI Vilém Holsma vysvětluje text od Ovidia. Idem Rotgans a autor. Konflikt mezi dvěma potentáty na Leydenském náměstí: mezi Napoleonem I. a Mínem Krétským 394
- XII Neukázněný autor – nedostatek školení! – nevypráví nic o purpurovém vlásku, nýbrž naopak všelijaké věci, nehodící se do románu. Vede čtenáře podle císařské cesty do krámu, odkud musí Lenka přinést sůl. Žádám zdvořile, aby se tento nedostatek soli nevztahoval více než třikrát na autorův způsob psaní 407
- XIII Ariadnismus s moderně měšťanskou zápletkou. Žalozpěv nad dnešní neupotřebitelností zázraků. Walter dostane poučení a je zván – stejně jako čtenář – aby si na časek odvykl romantice 414

XIV Jitřní snění. Něco o zušlechťujícím významu límce, který se vůbec nezmačká. Non omnibus licet... bez nejmenší naražky na Korint	428
XV Cvičení v čekání jako vhodný předmět pro fotografický aparát. Nové portréty. Vstup do obchodního světa, spojený s pokašláváním. Multa tulit!	440
XVI Autor se baví chytáním chroustů. Waltrovy počtářské schopnosti zváženy a lehkými nalezeny. Jeho výchova v oboru Merkura... posla bohů. Propichování puchýře jehlou	450
XVII O papírkových povozech a o vznešenosti alsaského konsula, »který je mým švagrem«. Anglické nottingy a různé druhy nafoukanosti. Kapitola skončí dlouhým pojednáním o lovci perel	464
XVIII Črty z páchnoucích krajů jistého světa pod hladinou moře, kde uvidíme m. j. »muže jako jste vy, pane!« Také mladý pán Pompile se jeví ve vši své vonné rozumové a citové roztomilosti	476
XIX Autor leze až do nejtěsnějších děr za vznešeností »muže jako jste vy, pane!«	485
XX Vita longa, ars brevis. Plebejská radost z toho, že je o Waltra postaráno. Dekadence Herkulanea a Pompeji. Walter se mrzí, že tak rychle chápe. Gerritova parafráze na Talleyrandovo »pas de zèle«	490
XXI Uličníci. Rozjímání na rohoži v síni. Nezpůsobný lazebník a ptáček, kterému Walter závidí. Případné poznámky o pomíjejcnosti. Champollion. Obchod! Pohrdaný papírek se neočekávaně promění v plané dukatony	503
XXII Nemožnost je jedním z nejvznešenějších příznaků pravdivých věcí. Obchod, národní hospodářství a petite voirie v pravěku. Nový důkaz nesmírné nesolidnosti autorovy, který – místo aby mluvil o slíbených dukatonech – odbývá čtenáře spekulováním o tom, proč nevznikl spor s izraelitou	516
XXIII Historka nadmíru nicotná. Čtenář se účastní oběda na čerstvém vzduchu a pak je přinucen vydat se na únavnou cestu do třetího poschodí, kde však Walter ještě nebude zavražděn. Ze zklamání čtenáře, který je zblázněn do romantiky, dovede se autor již utěšit. Quo non ascendam?	524
XXIV Už zase o nepatrných věcech. Walter je postaven na stráž k nervům milostpaní. Zná čtenář ještě Gustu Hallemana? Autor nakonec udělá fiasco in colloquia prava	533

XXV O jakémsi stěhování národů, které opravdu bylo – ovšem až na veliké výjimky. Walter, klesaje stále hlouběji, přistane konečně na zemi za papínkovou bryčkou 545

XXVI Waltrovi je milostivě dovoleno, aby poslouchal hlubokomyslné rozhovory, a před všetečným skákáním do řeči ho zachrání čestné posláni do mandlovny 552

XXVII Pozoruhodné radosti venkovského života. Smutný konec romantického snu o směnečných kursech a smutný konec slunečníku. Walter jde do světa, aby hledal sedm zlatých třináct 560

XXVIII Walter velmi úspěšně spekuluje se starými šaty. Rychlé obchodování s Amerikou, které asi není bez vlivu na směnečný kurs. Myšlenky za nocí. Návrat ztraceného bratra 572

XXIX Opravdová, stará, nefalšovaná katolická peleš lotrovská, plná chřesticích kostí a jiných ohavností. Odůvodnění části nizozemské národní slávy ze XVII. století, závislé na otázce, dospěje-li v této kapitole páter Jansen a Walter do Haarlemu. Já myslím, že ne, ale ta věc může být zábavná 594

XXX Kázáníčko kázání, a jak se Walter nemohl dostat ke kázání. Kázání pátera Jansena i kázání pátera Koense, okrášlené kázáním o něm samém. Jak autor stojí v slově 610

XXXI Walter a ctnostný čtenář jsou zklamáni Fancy, jež zruší náhlý rozsudek lidu. Aby čtenáře odškodnila, skýtá příspěvky k psychologii jistého řemesla a jmenuje Waltra utěšitelem hluboce zarmoucené matky. Čtenář je konejšen kouskem národní slávy, na který tak dlouho čekal. Dojde Walter do Haarlemu? 623

XXXII Původ svobodného zednářství. Jak to člověk musí narafořit, aby se seznámil s určitými lidmi. Walter nedojde do Haarlemu 641

DOSLOV 649